

Jakelussa mainitut

Tarkastuskertomus 5/2013 Verotarkastustoiminnan tuloksellisuus

Jälkiseurantaraportti

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tehnyt jälkiseurannan viitekohdassa mainitusta tarkastuksesta.

Jälkiseurantaraportissa selvitetään, mihin toimenpiteisiin tarkastuskertomuksessa annettujen suositusten ja muiden kannanottojen johdosta on ryhdytty. Raportin tietoja hyödynnetään viraston tarkastustoiminnan suunnittelussa sekä laadittaessa tarkastusviraston vuosikertomusta eduskunnalle.

1 Jälkiseurannan toteutus

Jälkiseurannassa kiinnitettiin huomiota seuraaviin kysymyksiin tarkastuskertomuksen kannanotot - luvun suositusten perusteella:

- Ovatko valtiovarainministeriö ja Verohallinnon johto ottaneet päävastuun tulostavoitteista ja niiden tavoitetasoista?
- Onko tulostavoitteiden toteumatietojen oikeellisuuden varmistamisessa alettu kiinnittää enemmän huomiota työajan kirjauksen asianmukaisuuteen?
- Onko tulostavoitteiston laatua kehitetty?
- Onko verotarkastustoiminnan ohjauksessa ja johtamisessa hyödynnetty toiminnan vaikuttavuudesta, arvioinnista ja tutkimuksesta saatavia tietoja aikaisempaa enemmän?
- Onko tietoa fiskaalisen kertymän määrästä ja sen kehityksestä hyödynnetty verotarkastuksen ja verohallinnon ohjauksessa ja johtamisessa nykyistä laajemmin? Onko tietoa fiskaalisen kertymän määrästä ja sen kehityksestä hyödynnetty tuloksellisuuden kuvauksessa ja valtakunnantason tulostavoitteistossa?
- Vastaako tulostavoitteiden toteutuminen kattavasti siihen, miksi verotarkastustoiminta on olemassa?
- Onko verotarkastukseen liittyviä lainsäädännön puutteita korjattu?
- Onko ulkoisiin suoritteisiin ja ohjaukseen ja johtamiseen kuluva työpanosta seurattu tarkastusajankohtaa tarkemmin? Onko ulkoisiin suoritteisiin kohdennettava työpanos sisäinen tulostavoite?
- Onko tietotekniikan puutteita korjattu siten, että ne eivät estä verotarkastajien työpanoksen asianmukaista käyttöä?
- Onko verotarkastuksen kohdevalintaa kehitetty?
- Perustuvatko panostukset harmaan talouden tarkastuksiin riittävään tietoon taloudellisista ja muista vaikutuksista?
- Onko verotarkastustoiminnassa alettu hyödyntää laatujärjestelmää?
- Onko maksuunpanoesitysten pysyvyydestä ja valitusten käsittelystä muodostettu systemaattinen ja jatkuva seurantajärjestelmä.
- Onko verotarkastajien koulutukseen panostettu?

Jälkiseuranta toteutettiin suunnitelman mukaisesti lähettämällä selvityspyyntö valtiovarainministeriölle ja Verohallinnolle. Selvityspyyntö sisälsi jälkiseurantasuunnitelman kysymykset. Ministeriö vastasi 30.9.2016 (VM/1033/00.05.00/2013) ja Verohallinto 22.9.2016 (A55/00 00 01/2016) esitettyihin kysymyksiin. Selvityksissä ei yksilöity, mihin kysymykseen selvityksen yksittäiset tekstikappaleet pyrkivät vastaamaan.

2 Jälkiseurannan havainnot

Verohallinnon selvityksen mukaan organisaatiomuutoksen jälkeen verotarkastus on osa Yritysverotusyksikköä 1.1.2015 lähtien. Tällä muutoksella on haluttu lisätä Verohallinnon verovalvonnan ja ohjaustoiminnan vaikuttavuutta. Verotarkastusta ei enää johdeta erillisenä yksikkönään, vaan se on osa yritysverotuksen kokonaisuutta.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan Verohallinnon verotarkastusyksikön toimintaa on uudelleenorganisoitu vuoden 2015 alusta, kun Verotarkastusyksikkö ja Yritysverotusyksikkö ovat yhdistyneet uudeksi Yritysverotusyksiköksi. Koska verotarkastus liittyy kiinteästi yritysverotuksen kokonaisuuteen, tuo yksiköiden yhdistäminen synergiahyötyjä, helpottaa yhteistyötä ja antaa siten paremmat edellytykset tuloksellisuudelle.

Verohallinnon selvityksen mukaan verotarkastuksessa siirryttiin vuonna 2014 uuteen reaaliaikaiseen tarkastusmalliin. Siinä pääpaino on arvioida asiakkaan tarkastustarve ja pääosin ohjauksen avulla saada asiakkaat itse korjaamaan virheelliset menettelyt. Muutoksella lisättiin verotarkastuksen näkyvyyttä oleellisesti, ja tarkastusten määrä kasvoi noin 40 %. Lisäksi asiakkaat ovat olleet erittäin tyytyväisiä uuteen ohjaavampaan tarkastustapaan.

Verohallinnon selvityksen mukaan verovalvontaan sisältyy paljon erilaisia toimintoja kuten ns. pöytävalvonta ja verotarkastus. Eduskunnan myöntämien resurssien rajoissa ja valtiovarainministeriön ohjauksen mukaisesti eri tehtävien välillä pyritään sellaiseen tasapainoon, joka mahdollisimman hyvin tukisi keskeisiä tavoitteita: Verohallinto kerää verot mahdollisimman oikeamääräisinä ja alentaa verovajetta. Verohallinto tukee asiakkaiden mahdollisuuksia toimia oikein ja tekee veroasioinnin mahdollisimman helpoksi. Verotarkastusta tulisi tarkastella osana Verohallinnon toimintojen kokonaisuutta.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan odotettavissa on, että Verohallinnon uusi tietojärjestelmä mahdollistaa uudenlaiset raportointi ja seurantatiedot, mikä puolestaan mahdollistaa toiminnan vaikuttavuutta ja laatua koskevan seurannan kehittämisen. Myös se, että verotus kaikilta osin toimitetaan jatkossa yhdessä tietojärjestelmässä (nykyisten erillisten järjestelmien sijaan) edesauttaneesi esimerkiksi tapausten jälkiseurantaa.

Tulostavoitteet ja niiden tavoitetasot

Verohallinnon selvityksen mukaan valtiovarainministeriö asettaa Verohallinnolle vuosittain tulostavoitteet. Tulossopimuksessa on pyritty entistä strategisempaan suuntaan. Teksteissä asetetaan tavoitteita mm. verovajeen alentamiseksi ja veromyönteisyyden lisäämiseksi. Verohallinto valitsee riskienhallintaan perustuen eri tavoitteita tukevan tasapainon eri toimenpiteiden välillä. Ainoa numeraalinen tavoite verotarkastukseen liittyen on suurten ja keskisuurten yritysten tarkastuskattavuus. Toimintakertomuksessa raportoidaan eri toimenpiteistä laajemmin.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan tulossopimuksen rakenteeseen ja sisältöön on kohdistunut viimeaikoina muutospaineita, joiden johdosta tulossopimusta on muutettu entistä strategisemmaksi ja niin sanotuista panosmittareista on pääosin luovuttu. Tulossopimuksen tavoitteena on asettaa strategisemmat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, joihin pääsyn keinot ovat viraston valittavissa. Myös strategisten tavoitteiden osalta mitattavuutta pyritään kehittämään.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan tulossopimuksen sisältö heijastelee kulloinkin voimassa olevia painotuksia, joista esimerkkinä edellisellä hallituskaudella vahvassa roolissa ollut harmaan talouden torjunta. Verohallinnolle on viime vuosina säädetty kokonaan uusia harmaan talouden torjuntaan liittyviä tehtäviä sekä myönnetty lisämäärärahaa harmaan talouden torjunnan tehostamiseen. Vastaavasti Verohallinnon toimintaa on ohjattu näiden painotusten mukaisesti asettamalla tavoitteita muun muassa harmaan talouden torjuntaan käytetyn työajan osalta. Tulossopimuksen liitteessä raportoidaan jatkossakin verotarkastuksen määrää, harmaan talouden tarkastusten määrää, harmaa-

seen talouteen käytetyn tarkastuksen työajan määrää ja raksa-tarkastusten määrää, joiden avulla seurataan verotarkastukseen käytettyjä resursseja ja tehtyjä toimenpiteitä.

Työajan kirjauksen asianmukaisuus tulostavoitteiden toteumatietojen oikeellisuuden varmistamisessa

Verohallinnon selvityksen mukaan työajan kirjausten asianmukaisuuteen on kiinnitetty tarkastuksen jälkeen erityistä huomiota. KIEKU otettiin käyttöön vuonna 2013 ja sen jälkeen esimiehet ovat hyväksyneet alaistensa työaikakirjaukset kuukausittain. Tarkemman seurannan kohteena on ollut mm. se, että verotarkastajat kirjaavat työaikansa varsinaisia verotarkastuksen suoritteita kuvaaville työaika-koodeille. Työajan kirjauksen sisällön kuvaamiseen on myös kiinnitetty erityistä huomiota. Vuoden 2017 alussa verotarkastus siirtyy Valmis-ohjelmistoon, joka tarjoaa huomattavasti monipuolisemmat mahdollisuudet työajan seurantaan. Samassa yhteydessä verotarkastuksen työajanseurannan vaiheet ja seurantakohteet uudistetaan.

Tulostavoitteiden laadun kehittäminen

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan valtiovarainministeriön ja Verohallinnon välisessä tulossopimuksessa on keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena verovajeen pienentäminen sekä harmaan talouden ja kansainvälisen veropaon estäminen. Tavoitteen mukaisesti Verohallinnon tulee panostaa veroja kerryttävään valvontaan, kuten suurten ja kansainvälisten yhtiöiden valvontaan, pyrkii rajatuilla verotarkastuksilla suurempaan asiakaskattavuuteen ja saamaan verovelvolliset korjaamaan virheelliset menettelyt omatoimisesti (uusi reaaliaikainen verotarkastustapa). Lisäksi harmaan talouden toimintaedellytyksiä ennalta ehkäistään monin uusin toimin, kuten veronumeron käyttöönoton, rakennusalan ilmoittamisvelvollisuuden sekä verovelkarekisterin ylläpidon avulla. Tulossopimuksessa asetetaan numeeriset tavoitteet suurten ja keskisuurten yritysten tarkastuskattavuudelle. Lisäksi vaikuttavuutta arvioidaan muun muassa mittareilla, jotka kuvaavat niiden asiakkaiden osuutta, joiden mielestä verovalvonta on tehokasta ja, joiden mielestä ohjaustietoa on saatavilla riittävästi. Onnistumista vaikuttavuustavoitteissa arvioidaan myös muun raportoinnin, kuten toimintakertomuksen, perusteella.

Arvioinnista ja tutkimuksesta verotarkastustoiminnan vaikuttavuudesta saatujen tietojen käyttö toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa

Selvityksissä ei kommentoitu verotarkastustoiminnan vaikuttavuuden arvioinneilla tai tutkimuksilla saatujen tietojen käytöstä toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa.

Fiskaalisen kertymän määrästä ja sen kehityksestä saatujen tietojen hyödyntäminen verotarkastuksen ja verohallinnon ohjauksessa ja johtamisessa

Verohallinnon selvityksen mukaan vuosina 2015 ja 2016 on tehty 300 - 500 satunnaisverotarkastusta, joiden avulla on tarkoitus arvioida verovajetta sekä selvittää verotarkastuksen vaikuttavuutta ja kohdevalinnan osuvuutta. Vuonna 2017 satunnaisverotarkastuksia jatketaan tekemällä arviolta 300 - 500 satunnaisotantaan perustuvaa verotarkastusta. Verotarkastuksen osalta tullaan seuraamaan sitä, kuinka hyvin sen avulla voidaan torjua havaittuja verovajealueita tai riski-ilmiöitä painotuksen ollessa riskeissä, joiden fiskaalinen merkitys on suuri.

Verohallinnon selvityksen mukaan verohallinto on yhdessä Tullin, VATT:n, VM:n ja Tilastokeskuksen kanssa selvittänyt verovajeen määrää. Selvityksessä hyödynnettiin IMF:n tutkimustapaa. IMF:n ja EU:n selvitysten mukaan Suomen arvonlisäveron verovaje on 4-5 % lainmukaisesta arvonlisäveronkertymästä. Tämä on Euroopan pienin verovaje. Verovajeen pienuus kertoo paitsi asiakkaiden veromyönteisyydestä myös neuvonnan ja valvonnan toimivuudesta. Myös asiakastutkimukset osoittavat, että suomalaisten veromyönteisyys on korkealla tasolla ja verovalvontaa pidetään tehokkaana.

Fiskaalisen kertymän määrästä ja sen kehityksestä saatujen tietojen hyödyntäminen tuloksellisuuden kuvauksessa ja valtakunnantason tulostavoitteistossa

Selvityksissä ei kommentoitu sitä, onko tietoa fiskaalisen kertymän määrästä ja sen kehityksestä hyödynnetty tuloksellisuuden kuvauksessa ja valtakunnantason tulostavoitteistossa.

Verotarkastustoiminnan olemassaolon suhde tulostavoitteiden toteutumiseen

Selvityksissä ei kommentoitu sitä, vastaako tulostavoitteiden toteutuminen kattavasti siihen, miksi verotarkastustoiminta on olemassa.

Verotarkastukseen liittyvien lainsäädännön puutteiden korjaaminen

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan Verohallinnon toimintaprosesseja ja verotusmenettelyjä arvioidaan laajasti Verohallinnossa parhaillaan käynnissä olevan tietojärjestelmä uudistuksen yhteydessä (Valmis-hanke). Samassa yhteydessä toteutetaan pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman mukaisesti Verohallinnon kantamia veroja koskevat lainsäädäntöuudistukset, joilla yhdenmukaistetaan ja yksinkertaistetaan verotus- ja veronkantomenettelyä sekä verotuksen muutoksenhaku- ja seuraamusjärjestelmää. Lisäksi edistetään sähköisiä toimintatapoja ja verotuksen reaaliaikaistamista.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan verotusmenettelyjä koskevat lainsäädäntöuudistukset toteutetaan kolmessa vaiheessa. Uudistuksen ensimmäistä vaihetta koskevat lakimuutokset on vahvistettu 9.9.2016 ja ne tulevat voimaan 1. tammikuuta 2017 (HE 29/2016 vp). Lakimuutosten tavoitteena on yhtenäistää ja selkeyttää verotusmenettelysäännöksiä. Kaikissa verolajeissa otetaan käyttöön yhtenäiset verotuksen viranomaisaloitteista muuttamista koskevat säännökset ja yhtenäiset määräajat. Tämä mahdollistaa sen, että samaa taloudellista tapahtumaa käsitellään kaikissa verolajeissa yhtenäisesti, jolloin esimerkiksi verotarkastuksessa maksuunpanot voidaan tehdä kaikkiin verolajeihin samoin edellytyksin.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan oma-aloitteisia veroja koskevaa menettelyä on yhtenäistetty säätämällä uusi oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylaki (768/2016). Laki sisältää yleiset menettelysäännökset muun muassa verotarkastuksesta. Näin verotarkastusta koskevia säännöksiä sovelletaan kattavasti ja yhtenäisesti kaikkiin lain soveltamisalaan kuuluviin oma-aloitteisiin veroihin. Menettely vastaa verotusmenettelylain (1558/1995) sääntelyä. Samalla verotarkastusta koskeviin säännöksiin on tehty normitasoa koskevia tarkistuksia nostamalla nykyistä asetuksentasoista sääntelyä tarpeellisilta osin lain tasolle.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan myös verotarkastusmenettelyä on uudistettu verotusmenettelystä annetun asetuksen (763/1998) muutoksella heinäkuussa 2014. Uudistuksen myötä alustavasta verotarkastuskertomuksesta on luovuttu ja verovelvollista kuullaan tarkastuskertomuksen johdosta vain kertaalleen ennen verotus- ja maksuunpanopäätöstä. Muutoksella on vähennetty Verohallinnon päällekkäistä työtä ja verovelvollisten hallinnosta taakkaa poistamalla kahdenkertainen kuuleminen. Tavoitteena on myös ollut lyhentää verotarkastuksen läpimenoaikaa ja siten parantaa verovelvollisen oikeusturvaa.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan verotusta koskevassa lainsäädännössä on säädetty kaksoisrangaistavuuden kiellon turvaavasta menettelystä. Veronkorotuksen ja rikosoikeudellisen seuraamuksen suhteesta säädetään laissa erillisellä päätöksellä määrättävästä veron- tai tullinkorotuksesta (781/2013), joka tuli voimaan joulukuussa 2013.

Ulkoisiin suoritteisiin ja ohjaukseen ja johtamiseen kuluvan työpanoksen seuranta

Selvityksissä ei kommentoitu sitä, onko ulkoisiin suoritteisiin ja ohjaukseen ja johtamiseen kuluva työpanosta seurattu tarkastusajankohtaa tarkemmin.

Ulkoisiin suoritteisiin kohdennettava työpanos osana tulostavoitteita

Selvityksissä ei kommentoitu sitä, onko ulkoisiin suoritteisiin kohdennettava työpanos osana sisäisiä tulostavoitteita.

Verotarkastajien käytössä olevan tietotekniikan puutteiden korjaaminen

Selvityksissä ei kommentoitu sitä, onko tietotekniikan puutteita korjattu siten, että ne eivät estä verotarkastajien työpanoksen asianmukaista käyttöä.

Verotarkastuksen kohdevalinnan kehittäminen

Verohallinnon selvityksen mukaan VTV:n tarkastuksen jälkeen Verohallinto on kehittänyt riskienhallintaa, analytiikkaa ja asiakassegmentointia. Näiden avulla neuvonta- ja valvontatoimenpiteet pystytään entistä paremmin suuntaamaan asiakkaan tarpeen ja tilanteen mukaisesti.

Verohallinnon selvityksen mukaan verovalvontaa on kehitetty lisäämällä riskienhallintaa ja kehittämällä ylimmän johdon päätöksenteon tueksi veroriskien arviointiin ja hallinnointiin keskittyvää suunnitelluasiakirjaa, jonka perusteella Verohallinnon johto asettaa toiminnan painopisteet mm. verotarkastukselle (TCP, Tax Compliance Plan).

Verohallinnon selvityksen mukaan yritysverotusyksikön asiakkaiden ja asiakasryhmien kokonaishallinnan saavuttamiseksi asiakkaat on jaettu asiakassegmentteihin. Kaikista segmenteistä on laadittu kuvaukset sekä tilastot, joista on nähtävissä eri asiakassegmentteihin kuuluvien yritysten lukumäärät ja tyypit sekä niistä kertyneet verokertymät verolajeittain. Lisäksi asiakassegmenteistä on kuvattu kaikki merkittävät veroriskit ja ilmiöt, jotka potentiaalisesti voivat aiheuttaa verovajetta, riskejä verotuksen toimittamiselle tai Verohallinnon toiminnan uskottavuudelle. Näitä tietoja käytetään hyväksi kaikkien Yritysverotusyksikön toimintojen suuntaamisessa, kuten myös verotarkastuksen osalta.

Tiedon taloudellisista ja muista vaikutuksista käyttö panostuksissa harmaan talouden tarkastuksiin

Verohallinnon selvityksen mukaan verotarkastus on järjestänyt 1.11.2015 lähtien harmaan talouden torjunnan omaksi asiakasvastuualueeksi. Asiakasvastuujaon avulla toimintaa voidaan tehostaa, vaikuttavuutta kasvattaa ja ao. verotarkastajat erikoistuvat harmaan talouden torjuntaan. Samalla toiminnan tavoitteita on täsmennetty ja seurantaa kehitetty. Toimintaa suunnataan entistä enemmän ns. raskaan harmaan talouden torjuntaan ja toisaalta etupainotteiseen torjuntaan. Yhteistyötä Harmaan talouden selvitysyksikön (HTSY) kanssa on kasvatettu ja tätä kautta mm. torjunnan vaikutuksista saadaan parempaa tietoa.

Laatujärjestelmän hyödyntäminen verotarkastustoiminnassa

Selvityksissä ei kommentoitu sitä, onko verotarkastustoiminnassa alettu hyödyntää laatujärjestelmää.

Maksuunpanoesitysten pysyvyydestä ja valitusten käsittelyn seurantajärjestelmä

Verohallinnon selvityksen mukaan vuoden 2015 aikana on rakennettu verotarkastuksen ja Veronkantoyksikön välille yhteistyömalli, jolla parannetaan verotarkastuskertomusten perusteella maksuunpannavien verojen kertymää. Yhteistyömallista on laadittu verotarkastajille työmenetelmäohje. Ao. mallin tuloksia on seurattu aktiivisesti ja mallia on edelleen kehitetty vuoden 2016 aikana. Verotarkastus siirtyy käyttämään Valmis-ohjelmistoa 1.1.2017 lähtien. Tässä yhteydessä maksuunpanojen pysyvyyden seuranta automatisoituu.

Vuosina 2015 - 2016 päätösten pysyvyyttä seurataan manuaalisesti vähitään puolivuositain. Laajemmin verokertymiä seurataan vero.fi analyysin avulla ja johdon raporteilla kuukausittain. Valvonnan välitöntä vaikutusta seurataan ns. kädenjälkimittareilla.

Panostukset verotarkastajien koulutukseen

Selvityksissä ei kommentoitu sitä, missä määrin verotarkastajien koulutukseen on panostettu aiempaan verrattuna.

Arvio tapahtuneesta kehityksestä

Tulossopimukset

Tarkastuksen jälkiseurannan yhteydessä käytiin läpi tarkastusajankohdan jälkeiset valtiovarainministeriön ja verohallinnon väliset tulossopimukset. Vuonna 2011 tulossopimuksessa oli verotarkastuksiin liittyvinä toiminnallisina tulostavoitteina, että suurimmat asiakasyritykset tarkastetaan kattavasti ja että harmaan talouden tarkastuksiin kohdistetaan 30 % verotarkastukseen käytettävästä kokonaistyoajasta.

Vuonna 2011 suurimpien yritysten tarkastuskattavuuden tavoite oli, että tarkastetaan 10 % yrityksistä joiden liikevaihto oli yli 5 miljoonaa euroa. Vuosien 2012 ja 2013 tulossopimuksissa tarkastuskattavuuden tavoite ja suuren yrityksen määritelmä muuttui siten, tarkastetaan 15 % yrityksistä joiden liikevaihto oli yli 10 miljoonaa euroa. Vuoden 2014 tulossopimuksesta eteenpäin on asetettu tavoite suurten ja keski suurten yritysten tarkastuskattavuudelle (15 %).

Vuosien 2014 ja 2015 tulossopimuksessa tavoitetta harmaan talouden tarkastuksiin kohdistuvan työajan osuudesta ei enää esitetty toiminnallisissa tulostavoitteissa, vaan yhteiskunnallisissa vaikuttavuustavoitteissa. Vuoden 2016 tulossopimuksessa mainittua tavoitetta ei ollut enää lainkaan.

Valtiovarainministeriön jälkiseurantaan antaman selvityksen mukaan tulossopimusta on muutettu entistä strategisemmaksi ja niin sanotuista panosmittareista on pääosin luovuttu. Selvityksen mukaan tulossopimuksen tavoitteena on asettaa strategisemmat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, joihin pääsyn keinot ovat viraston valittavissa. Tarkastuksessa kuitenkin todettiin, että päävastuun tulostavoitteista ja niiden tavoitetasoista tulisi tulosajattelun periaatteiden mukaan olla, valmistelutahosta riippumatta, valtiovarainministeriöllä ja Verohallinnon johdolla. Lisäksi tarkastuksessa todettiin, että tavoitteiston laatua tulisi kehittää. Prosessissa tulisi olla mukana valtiovarainministeriö ja kaikki Verohallinnon verotarkastuksen toimijat.

Muuta

Uudet työnajan systemaattiset kirjauksen menettelyt antavat hyvät edellytykset tuottaa luotettavampia työajan kohdennustietoa ohjauksen ja raportoinnin lähtökohdaksi. Siirtyminen uuteen Valmis – ohjelmistokokonaisuuteen antaa edellytyksiä kehittää työajan kohdennusta edelleen.

Satunnaisverotarkastusten varsin suuri määrä antaa mahdollisuuden aiempaa paremmin hahmottaa verotarkastusten kohdentumisen oikeellisuutta, fiskaalista merkitystä ja verovajeen suuruutta. Verotarkastusten fiskaalista merkitystä ei ainakaan selvitysten mukaan ole pyritty seuraamaan ja todentamaan merkittävästi aiempaa enemmän.

Kohdevalinta oli ja tarkastusajankohtana merkittävän kehitystyön alla. Tämä kehitystyö on selvitysten mukaan käynnissä myös tällä hetkellä ja kohdevalinnan uudet toimintamallit käytössä.

3 Yhteenveto ja jatkotoimet

Tarkastuksen kohteena oli verotarkastustoiminnan tuloksellisuus. Tarkastuksessa tarkastusviraston käsityksenä oli, että verotarkastustoiminta oli ollut tuloksellista, mikäli kriteerinä käytetään tarkastusajankohdan tulostavoitteiden saavuttamista. Tarkastuksen perusteella tulostavoitteisto oli kuitenkin laadultaan sellainen, että tavoitteiden toteutuminen ei antanut riittävää kuvaa verotarkastustoiminnan todellisesta tuloksellisuudesta.

Verohallinnon verotarkastustoiminnan tulostavoitteistossa ei jälkiseurannan perusteella ole tapahtunut sellaista laadullista kehitystä, että tarkastuksessa esitettyä kannanottoa olisi syytä muuttaa. Verotarkastustoiminnassa on jälkitarkastuksen perusteella tapahtunut edistystä. Toisaalta selvityksissä ei kaikilta osin saatu vastausta tarkastuksessa esitettyihin suosituksiin.

Verotarkastuksen organisatorinen asema on muuttunut Verohallinnon itsenäisestä yksiköstä osaksi Yritysvero-yksikköä ja verovalvonnan kokonaisuutta. Verotarkastuksessa on otettu käyttöön reaaliaikainen tarkastusmalli ja parhaillaan ollaan ottamassa käyttöön yhtenäinen tetojärjestelmä. Edellä mainittuja isoja muutoksia on pidettävä verotarkastuksen tuloksellisuuden tavoittelun kannalta merkittävänä. Ne sisältävät tulevan tuloksellisuuden kannalta riskejä mutta myös merkittäviä mahdollisuuksia.

Verotarkastustoiminnan tuloksellisuuden tavoittelun laatua on edellä mainituista syistä seurattava erityisen tarkasti osana säännöllistä hallinnonalaseurantaa.

Ylijohtaja

Marko Männikkö

Johtava tuloksellisuustarkastaja

Juha Niemelä

JAKELU

Valtiovarainministeriö, vero-osasto
Verohallinto